

Het Mulier Instituut onderzoekt

Vrijwilligerstekort bij sportverenigingen

DOOR JANINE VAN KALMTHOUT (MULIER INSTITUUT)

Ongeveer de helft van de bevolking van 15 jaar en ouder heeft zich in 2014 minstens één keer als vrijwilliger ingezet voor een organisatie of vereniging. De meeste vrijwilligers zijn actief voor een sportvereniging, de minste vrijwilligers zijn bij politieke partijen te vinden. Dat meldt het CBS. Dat betekent dat ruim een miljoen Nederlanders als vrijwilliger actief zijn in de sport, vaak bij een of meer van de ruim 27.000 sportverenigingen die Nederland telt.

De Nederlandse sportverenigingen kunnen niet zonder vrijwilligers. In deze bijdrage, waarin we een thema uit het sportverenigingsleven in Nederland belichten, gaan we dieper in op de vraag hoe het gaat met de participatie van vrijwilligers bij

Nederlandse sportverenigingen. De cijfers komen uit het MI Verenigingspanel, waarin alle typen sportverenigingen evenredig zijn vertegenwoordigd, zodat een representatief beeld van de Nederlandse sportvereniging ontstaat.

Voldoende vrijwilligers

Vier vijfde van de verenigingen geeft aan over voldoende vrijwilligers te beschikken (figuur 1). Dit is een cijfer dat de laatste jaren nauwelijks verandert. Dat wil niet zeggen dat verenigingsbesturen achteroverleunen voor wat het werven (en behouden) van vrijwilligers betreft. Het zorgen voor voldoende vrijwilligers is bij veel bestuurders een terugkerend agendapunt. De helft van de verenigingsbestuurders geeft aan dat ze, ondanks voldoende vrijwilligers, ook op zoek zijn naar nieuwe aanwas (figuur 1). Een vijfde van de verenigingsbestuurders ervaart een tekort aan vrijwilligers. Ook zij zijn in de club op zoek naar medewerkers. Voornamelijk grotere verenigingen (meer dan 100 leden), de verenigingen met een eigen accommodatie en de veldsporten (denk aan voetbal, hockey, korfbal en tennis) zijn continu op zoek naar vrijwilligers. Ook omnisportverenigingen zijn vaker op zoek naar vrijwilligers dan verenigingen die één enkele (hoofd)sporttak aanbieden.



Vacatures

Voldoende vrijwilligers in de vereniging wil niet zeggen dat er bij een club geen vacatures zijn. De helft van de verenigingen heeft een of meer vacatures voor vrijwilligers en/of betaald kader (figuur 2). Het zijn veelal de grote verenigingen en de verenigingen met een eigen accommodatie die vacatures hebben. Ook hebben deze verenigingen vaker te kampen met vacatures op cruciale posities.

Trainers

Een kwart van alle verenigingen geeft aan voor de leden onvoldoende trainers beschikbaar te hebben. Bij ongeveer één op de zes verenigingen wordt geen training/les of cursus gegeven en zijn geen trainers actief. Dit zijn voornamelijk kleine verenigingen (minder dan 100 leden) in sporten zoals bridge, fietsen/wielrennen, biljart en motorsport (veelal geen veld- en (sport)zaalsporten). Twee vijfde van de verenigingen die met trainers/instructeurs/docenten werken geeft aan dat ze over voldoende gekwalificeerde trainers beschikt. Een kwart van de verenigingen heeft te weinig gekwalificeerde medewerkers (figuur 3).

Persoonlijke benadering

In de vorige editie van deze rubriek in Sport Bestuur en Management stelden we dat voornamelijk grote verenigingen en verenigingen met eigen accommodatie en kantine actief zijn in het werven en behouden van leden. Deze verenigingen bleken daar ook succesvol in te zijn. Met name kleine verenigingen en verenigingen zonder eigen accommodatie kampen vaker met een teruglopend ledental. In deze verenigingen vormt het ledental een groter punt van zorg dan het tekort aan vrijwilligers. Kleine verenigingen (en verenigingen zonder eigen sportaccommodatie) lijken beter in staat om vrijwilligers te werven en te behouden dan grotere verenigingen. De kleinschaligheid (meer 'ons kent ons', verbondenheid) van de verenigingen leidt tot betere bereikbaarheid/benaderbaarheid van vrijwilligers. Persoonlijke benadering en afstemming op persoonlijke behoeften/kwalificaties werkt vaak het best om vrijwilligers te behouden en te werven. Mogelijk speelt ook een ander type taken (minder complex, geen onderhoud/beheer accommodatie) of de omvang van de taken binnen de vereniging een rol.

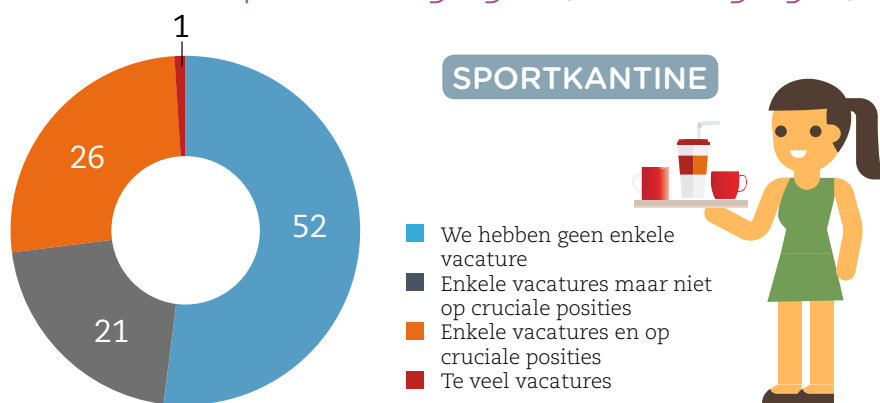
figuur 1

Voldoende vrijwilligers beschikbaar in de vereniging (% verenigingen)



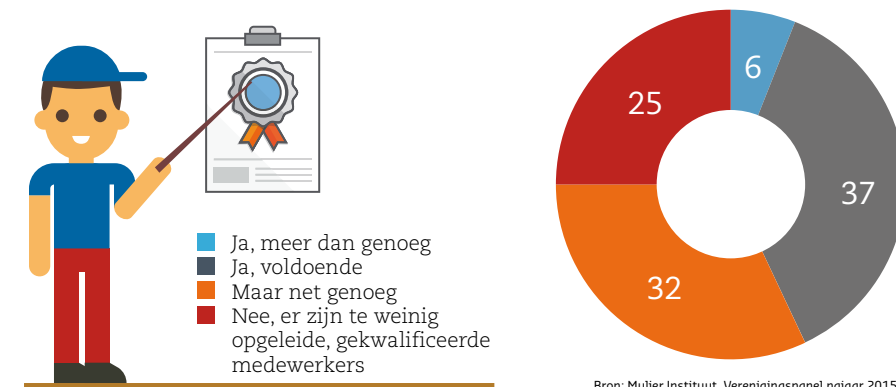
figuur 2

Vacatures in sportverenigingen (% verenigingen)



figuur 3

Beschikt uw vereniging over voldoende opgeleide, gekwalificeerde trainers/coaches/instructeurs/docenten/begeleiders?



Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel najaar 2015.